

Toetsstation

Inbrengen intraveneuze canule

Algemene gegevens

Classificatiecode(s)	K75, K53
Doelstelling	Toetsen of de kandidaat in staat is op de juiste wijze een intraveneuze canule in te brengen en te fixeren. De canule dient als waaknaald.
Duur station	10 minuten
Auteur(s)	Werkgroep Vaardigheden Huisartsopleiding Nederland
Datum laatste correctie	Januari 2012

Dit station kwam tot stand op basis van literatuurstudie, praktijkervaring en consensusdiscussie binnen de werkgroep Vaardigheden Huisartsopleiding Nederland.

Literatuur

- Kruys EM, Grundmeijer HGLM, Lackamp OJM. Leidraad Huisartsgeneeskunde. Hoofdstuk 4, Vaardigheden Bohn Stafleu van Loghum Houten 2005.
- Beijaert RPH, Hiemstra J, Hoogvliet G, de Lathouder HC, van de Muijsenbergh METC, Thie J. Thuiszorg Technologie Utrecht: NHG, 1993: 13,16,17.
- Richtlijn Intraveneuze toedieningen. Werkgroep infectie preventie. Revisie maart 2009. www.wip.nl
- Het inbrengen van een perifere iv-canule. E-learning module Erasmus MC, 2007.

Benodigheden

Observator huisarts/gw

Simulatiepatiënt man/vrouw/kind/geen

Materialen

- tafel/onderzoeksbank
- krukje
- infuusnaalden, voor het behoud van het fantoom zijn kleinere naalden aan te bevelen bijvoorbeeld roze Venflon 1,0x32 mm
- fantoom arm (Sima of Adam-Rouilly)
- stuwband of bloeddrukmanchet
- desinfecterende vloeistof: Chloorhexidine 0,5% in alcohol 70% of jodium 1% in alcohol 70% (of iets wat hiervoor kan doorgaan)
- celstof matje
- bekken
- gaasjes 5x5 (steriel en niet-steriel)
- infuuspleister
- tape
- schaar
- naaldcontainer
- niet steriele handschoenen
- ampullen 5 of 10 cc of flacon met NaCl 0.9%
- spuit 2-5-10 ml
- opzuignaalden bijvoorbeeld groen 0,8x40 mm
- eventueel ampullenzaagje

Informatie voor de kandidaat

Doel

In dit station wordt getoetst of u in staat bent op de juiste wijze een intraveneuze canule inbrengt en fixeert. De canule dient als waaknaald.

Situatie

U bent met spoed geroepen bij een 60-jarige man, die u klinisch sterk verdenkt van een hartinfarct. Hij heeft drie jaar geleden eveneens een infarct doorgemaakt. De controles zijn op dit moment stabiel. In afwachting van de ambulance brengt u, conform de samenwerkingsafspraken huisarts- CHP-GGD in de regio, alvast een waaknaald in.

Opdracht aan de kandidaat

Breng een infuusnaald (om te dienen als waaknaald) in op de fantoomarm. Handel daarbij zoveel mogelijk zoals u ook in de praktijk zou doen.

Beschikbare tijd

U hebt 10 minuten de tijd.

Informatie voor de observator

In dit station wordt getoetst of de kandidaat in staat is op correcte wijze een intraveneuze canule kan inbrengen en fixeren. De canule dient als waaknaald.

U beoordeelt de handelingen van de kandidaat met behulp van de scoringslijst.

Controleer of alle benodigde materialen (in voldoende mate) aanwezig zijn.

Breng na afloop alle materialen steeds weer in de oorspronkelijke opstelling terug alvorens de volgende kandidaat binnenkomt. Vervang daarbij alle gebruikte materialen.

Gebruik eventuele resterende tijd om de kandidaat feedback te geven. Dit wordt door de kandidaten zeer gewaardeerd. Wees daarbij tactvol en positief in de benadering. Kandidaten stellen zich immers kwetsbaar op door zich te laten observeren. De toets heeft in de eerste plaats een **educatief** doel en is geen examen

Toelichting scoringslijst

Item 1

De kandidaat moet aangeven welke materialen hij nodig heeft: stuwband, desinfecterende vloeistof, infuusnaald, matje of doek als onderlegger, gaasjes, fixatiemateriaal, naaldcontainer, onsteriele handschoenen, 0,9% NaCl ampullen of flacon, spuiten en opzuignaalden.

Aanleggen stuwband: om voldoende dilatatie van de vene te verkrijgen wordt een stuwband minimaal 10 cm boven de punctieplaats aangebracht. Dit kan op de bovenarm (voorkeur) of onderarm. Wanneer de stuwband te laag wordt aangelegd neemt de kans op hematoomvorming toe.

Terwijl de stuwband wordt aangetrokken, wordt een vinger onder de sluiting van de stuwband gehouden om te voorkomen dat de huid bekneld raakt onder het sluitingsmechanisme.

Bepaling juiste insteekplaats: bij voorkeur zo perifeer mogelijk, op een plaats waar twee venen samenkomen en niet bij een gewricht om bewegingsvrijheid te houden.

Desinfectie prikplaats: alhoewel een ruime desinfectie aan te bevelen is, is doorslaggevend voor het oordeel 'goed gedaan' of de plaats waar de naald de huid doorboort adequaat is gedesinfecteerd.

Het meest geschikt zijn Chloorhexidine 0,5% in alcohol 70% of jodium 1% in alcohol 70%. Chloorhexidine heeft nog het voordeel van residuwerking onder de foliepleister.

Item 2

De huid kan op verschillende manieren strak gespannen worden. Het gaat er niet om hoe, maar dat het gebeurt.

Houdt de canule vast met de driepuntsgreep.

Het vat wordt "scheppend" aangeprikt: na het aanprikken wordt de naald in een kleinere hoek verder ingebracht om de kans om door het vat heen te prikken te verkleinen.

Als de vene is aangeprikt vult de bloedkamer van de infuusnaald zich. De naald wordt vervolgens enkele mm opgeschoven zodat de plastic katheter zich ook in het vat bevindt. Trek hierna de naald ongeveer 5 mm terug. Daarna moet de canule over de naald worden geschoven totdat de canule geheel is ingebracht.

Item 3

Bij het verwijderen van de naald dient de canule te worden gefixeerd met de vingers om te voorkomen dat deze terugschiet uit het vat. Hoewel ook bij het aanbrengen van het afsluitdopje aan te bevelen is om de canule te fixeren, levert achterwege laten hiervan weinig risico op.

Om tijdens het verwijderen van de naald het bloedverlies zoveel mogelijk te beperken verdient het aanbeveling om proximaal van de canule het vat met de vinger af te drukken.

Fixatie van de canule kan zowel met speciale fixatie plakkers als met tape en gaasjes. Bij gebruik van tape mag de insteekopening niet bedekt worden door de tape, omdat deze insteekopening geïnspecteerd moet kunnen worden op tekenen van ontsteking. Fixatiepleisters met doorzichtige folie over de insteekopening hebben om deze reden de voorkeur.

Item 4

Om de canule doorgankelijk te houden wordt aanbevolen deze na het inbrengen door te spuiten met 5–10 cc NaCl 0,9% om de vorming van stolsels te verhinderen. Bij direct toedienen van medicatie dienen deze feitelijk als zodanig. Mocht de deelnemer aangeven heparine te willen gebruiken om te flushen is dat niet fout. Wijs de deelnemer er dan op dat ook fysiologisch zout gebruikt kan worden.

Item 5

Belangrijk is dat het deel van de arm waar de infuusnaald wordt ingebracht na desinfectie niet opnieuw wordt gecontamineerd. Indien de prikplaats na desinfectie wordt gepalpeerd, dan moeten de palperende vingers eerst gedesinfecteerd worden. Tijdens het inbrengen van de naald is het belangrijk dat naald en canule niet gecontamineerd worden. Ook het aansluitpunt van de canule mag niet gecontamineerd worden.

Het dragen van handschoenen wordt sterk aanbevolen ter bescherming tegen contact met bloed.

Het veilig opbergen van een infuusnaald geschiedt bij voorkeur direct in een naaldcontainer. In de acute situatie zal die niet altijd beschikbaar zijn. De naald kan dan bijvoorbeeld tijdelijk in matras/kussen worden gestoken en later met gebruik van één hand in de huls worden gestoken om een prikaccident te voorkomen

Scoringslijst bij toetsstation Inbrengen intraveneuze canule

Toetsdatum:

Patiënt

Observator

Kandidaat

	niet gedaan	fout gedaan	goed gedaan
1. Voorbereiding			
Klaarleggen materialen	☐	☐	☐
Aanleggen stuwband	☐	☐	☐
Bepaalt de juiste insteekplaats	☐	☐	☐
Desinfectie prikplaats	☐	☐	☐
<hr/>			
2. Inbrengen infuusnaald			
Strak spannen van de huid	☐	☐	☐
Inbrengen naald en canule in vene	☐	☐	☐
Iets opschuiven naald na aanprikken vat	☐	☐	☐
De canule wordt over de naald in het vat geschoven	☐	☐	☐
Opheffen veneuze stuwring, zodat er bloed terugkomt	☐	☐	☐
<hr/>			
3. Fixeren en bedekken van canule			
Fixeert naald met vinger	☐	☐	☐
Drukt vat met vinger af	☐	☐	☐
Verwijderen naald en aanbrengen afsluitdopje	☐	☐	☐
Fixatie van canule	☐	☐	☐
<hr/>			
4. Doorspuiten canulesysteem			
	☐	☐	☐
<hr/>			

niet fout goed
gedaan gedaan gedaan

5. Hygiëne en veiligheid gedurende inbrengen infuus

Wast / desinfecteert handen tevoren	☐	☐	☐
Huid ter plaatse van insteekplaats infuusnaald, palperende vingers	☐	☐	☐
Infuusnaald/canulesysteem	☐	☐	☐
Veilig opbergen van infuusnaald	☐	☐	☐
Gebruikt (niet steriele) handschoenen	☐	☐	☐

Benodigde tijd: minuten

Algemene indruk: Zeer slecht Slecht Matig Goed Zeer goed

Opmerkingen:

.....

.....

.....

.....